de patre Deo natum neſciunt, etiam ipſum & neſciunt & oderūt.

Hom. 76. CHRYSOST. Sic igitur non habent inquit, excuſationem, per hoc ꝙ eam quæ a ſermonibus doctrinā tribuebant, ſed & eam quæ ab operibus adieci ſecundum Moyſi legem, qui ab eo ꝙ hoc facit perſuaderi vniuerſos iuſſit, cum ad pietatem ducat, & miracula tribuat. vnde ſubdit. {Si opera non feciſſem ī eis quæ nemo alius fecit, peccatum non haberent.

Sed ut adimpleatur ſermo qui in lege eorum ſcriptus eſt, Quia odio habuerunt me gratis. g Cum autem uenerit paraclytus quem ego mittam uobis a patre, ſpiritum ueritatis qui a patre procedit, ille teſtimoniū perhibebit de me. Et uos teſtimonium perhibebitis, quia ab initio mecum eſtis.

Trac.91. AVGVST. Hoc ſcilicet peccatum qđ in eum loquentem & operantem non crediderunt. Sed quid eſt quod addidit, quæ nemo alius fecit? Nulla quippe ī opibus Chriſti videntur eſſe maiora q̄ ſuſcitatio mortuorum, quod ſcimus etiam antiquos feciſſe prophetas, fecit tamē aliqua Chriſtus quæ nemo alius fecit. Sed reſpondetur nobis & alios feciſſe, quæ nec ipſe, nec alius fecit. Sed ꝙ tàm multa vitia & malas valetudines vexationeſque mortalium tanta poteſtate ſanaret, nullus omnino legitur antiquorum: vt enim taceatur ꝙ iubendo ſicut occurrebant, ſaluos ſingulos fecit: Marcus dicit quòd quocūque introibat in vicos, vel in villas, aut in ciuitates, in plateis ponebant infirmos, & deprecabantur, vt vel fimbriam veſtimenti eius tangerent, & quotquot tangebant eum, ſalui fiebant. Hæc nemo alius fecit in eis. Sic enim intelligendum eſt quod ait: In eis, non inter eos, vel coram eis, ſed prorſus in eis, quia ſanauit eos, nemo tñ alius fecit quicumque talia opera in eis fecit, qm̄ quiſquis alius homo aliquid eorum fecit ipſo faciente fecit, hęc autem ipſe non illis facientibus fecit, ſed hæc & ſi pater, aut ſpiritusſanctus fecit, nemo alius fecit, qa totius trinitatis vna ſubſtantia eſt: his ergo beneficiis amorē nō odium retribuere debuerunt, & hoc eis exprobrans adiungit dicens. {Nunc autem viderunt, & oderunt me & patrem meum.}

Ho. eadem. CHRY. Hoc autem dicit, ne diſcipuli dicant: Cur igitur intra tot nos induxiſti mala? Nonne prælia & odium præuidiſti? ſed & prophetiā inducit cum ſubdit. {Sed vt adimpleat ſermo qui in lege eo. ſcri. eſt, quia odio habue. me gratis.

Cap. 17. AVGVSTINVS. 15. de Trin. Legis nomine aliquando ſimul omnia veteris teſtamenti ſanctarum ſcripturarum ſignificantur eloquia, & ita dominus hic dicit: In lege eo. ſcri. eſt, cum legatur in Pſalmis.

Tra. eodem. AVGVST. ſuper Ioannem. Eorum autem legem dicit non ab ipſis inuentam, ſed ipſis datam. Gratis autem odit qui nullum ex odio commodum quærit, vel incōmodum fugit, ſic oderunt deum impii, ſic diligunt iuſti, vt alia præter illum bona non expectent, quoniam ipſe erit in omnibus omnia.

Cap. 16. GREG. 25. Mora. Aliud eſt autem bona non facere, aliud bonorum odiſſe doctorem, ſicut aliud eſt ex præcipitatione aliud ex deliberatione peccare. Ex infirmitate enim plerumque ſolet accidere, amare bonum, ſed implere non poſſe. Ex ſtudio autem peccare, eſt bonum nec facere nec amare. Sicut ergo nonnumquam grauius eſt peccatum diligere q̄ perpetrare, ita nequius eſt odiſſe iuſtitiam q̄ non feciſſe. Sunt ergo nonnulli in eccleſia, qui non ſolum bona non faciunt, ſed etiam perſequuntur, & quæ ipſi facere negligunt, etiam in aliis deteſtantur. Horum peccatum non ex infirmitate, aut ignorantia, ſed ex ſolo ſtudio perpetratur.

Ho. eadem. g ¶ CHRY. Poſſent diſcipuli domino dicere. Si verba a te audierunt quæ nullus dixit, ſi opera viderunt quę nullus alius fecit, & tamen non profuerunt. Si oderunt & patrem tuum & te cum eo, cuius gratia nos mittis, qualiter digni fide erimus? Ne igitur hæc cogitantes turbentur, conſolationem inducit dicens. {Cum autem uenerit paraclytus quem ego mittam vobis a patre, ſpiritū veritatis qui a patre procedit, ille teſtimonium perhibebit de me.

Tract. 92. AVG. Tamq̄ diceret: Odio me habuerunt & occiderunt videntes, ſed tale de me teſtimoniū paraclytus perhibebit, vt eos faciat in me credere non videntes, & quia ille perhibebit, & vos perhibebitis. vnde ſequitur. {Et vos teſtimonium perhibebitis. Ille cordibus veſtris inſpirando, vos vocibus veſtris ſonando. vnde poteritis prædicare quod noſtis. {Quia ab ini. mecū eſtis, quod modo non facitis, quia illius ſpiritus plenitudo nondum adeſt vobis. Dabit enim vobis fiduciam teſtimonium perhibendi charitas Dei diffuſa in cordibus veſtris, per ſpiritum ſanctū qui dabitur vobis. Ille quippe teſtimonium perhibens & teſtes fortiſſimos faciens, abſtulit amicis Chriſti timorem, & inimicorum odium conuertit in amorem.

Ante med. DIDY. de Spiritusſancto. Spiritum autem ſanctū venientem conſolatorem dicit, ab operatione ei nomen imponēs, quia non ſolum eos cōſolatur quos ſe dignos eſſe reperit ab omni perturbatione reddit alienos, verum incredibile quoddam gaudium eis tribuit. Sempiterna quippe lætitia in eorum corde ver-

F ſatur, quorum ſpiritusſanctus habitator eſt. Iſte ſpiritus conſolator á filio mittitur, non ſecundum angelorum, aut prophetarum, aut apoſtolorum miniſterium, ſed vt mitti decet a ſapiētia & virtute ſpiritum Dei indiuiſam habentem cum eadem ſapientia & virtute naturā. Etenim filius miſſus a patre non ſeparatur, atq; disiungitur ab eo, manens in illo & habens illum in ſemetipſo. Qui ſpiritusſanct⁹ ſupradicto modo miſſus a filio, de patre egreditur, nō aliunde ad alia tranſmigrans. Quomodo enim pater nō conſiſtit in loco cum vltra omnem corporum ſit naturā, ita & ſpiritus veritatis nequaq̄ locorū fine clauditur, cū ſit incorporalis & excellens vniuerſam creaturarū eſſentiā.

CAP. XVI.

HAec locutus ſum uobis vt non ſcādalizemini. Abſque ſynagogis facient vos. Sed venit hora ut omnis qui interficit uos, arbitretur obſequium ſe præſtare Deo. G Et hæc facient vobis, quia non nouerunt patrem neque me. Sed

Hom. 76. CHRY. Propterea vero nō ſpiritūſanctum, ſed ſpiritū veritatis eū vocauit, vt oſtendat ꝙ erit fide dignus: dicit aūt ꝙ a patre procedit, quia oīa certiſſime nouit, quēadmodū ipſe ait de ſeipſo: Qm̄ noui unde venio & quo vado.

Ante med. DIDY. Sed cū poſſet dicere a Deo ſiue omnipotente nihil horū tetigit, ſed ait: A patre, nō ꝙ pater a Deo omnipotente ſit alius, ſed ſcđm proprietatē patris intellectū pariētis, egredi ab eo dicit ſpūs veritatis. Mittente aūt filio ſpūm veritatis, ſimul mittit & pater cū eadē volūtate patris, & filii, ſpūs veniat. THEO. Et aliàs quidē patrē dicit mittere ſpūm, nunc aūt cum ſe miſſurū dixit, ęquipollentiā denotat. Ne aūt cenſeret reniti contra patrē, velut ab alia poteſtate trāſmittens ſpiritū addidit. A patre, quaſi acceptante patre & pariter deſtinante: cum aūt audis ꝙ H procedit, ne intelligas proceſſum miſſionem eſſe illatā extrinſec⁹, qua mittunt adminiſtratorii ſpiritus, ſed quoddā differens & exceptæ actionis proprium proceſſum appellat vni principali ſpiritui attributum, originalis enim conſiſtentia ſpūs eſt proceſſus, nō ergo procedere ꝓmittere ſumendū eſt, ſed ex patre naturalē eſſentiam obtinere.

Tract. 99. AVG. Hic aliquis forſitan quærit, vtrū & a filio procedat ſpiritusſanctus: filius. n. ſolius patris eſt filius, & pater ſolius filii eſt pater. Spiritus aūt ſanctus non eſt vnius eorū ſpiritus, ſed amborū, qn̄quidem dicit ipſe Chriſtus: Spūs patris veſtri qui loquit in vobis. Et dicit Apoſtolus: Miſit deus ſpm̄ filii ſui in corda veſtra. Nec ob aliud æſtimo ipſum proprie vocari ſpm̄, cum ēt ſi de ſingulis interrogemur, non poſſumus niſi & patrē & filium ſpm̄ dicere: ꝙ ergo cōiter vocant & ſinguli, hoc ꝓprie vocari oportuit eum qui nō eſt vnus eorū, ſed in quo cōitas apparet eorū amborū. Cur ergo non credamus ꝙ et de filio procedat ſpiritusſanctus, cum I filii quoque ipſe ſit ſpūs? Si. n. ab eo nō procederet, non poſt reſurrectionē diſcipulis ſuis inſufflaſſet dicens: Accipite ſpiritūſanctū. De hac quoque virtute credendus eſt dicere euangeliſta: {Virtus de illo exibat & ſanabat oēs.} Si ergo & de patre & de filio ꝓcedat ſpiritusſanctus, cur filius dixit: De patre procedit? niſi quēadmodum ſolet ad eū referre, & quod ipſius eſt de quo ipſe eſt. vn̄ illud eſt quod ait: Mea doctrina nō eſt mea ſed eius qui me miſit. Si igit hæc intelligatur eius doctrina, quam tñ dixit non ſua, ſed patris, quanto magis & intelligēdus eſt & de ipſo procedere ſpūsſanctus, vbi ſic ait: De patre procedit, vt non diceret: De me nō procedit. A quo aūt habet filius vt ſit deus, ab illo habet vtiq; vt procedat ab eo ſpiritusſanctus. Hinc vtcumq; eē illud intelligitur, cur non dicat natus eſſe, ſed potius procedere ſpiritusſanctus, quia ſi & ipſe filius diceretur, amborū vtique filius diceretur, quod abſurdiſſimum eſt, filius quippe nullus eſt duorū niſi patris & matris. Abſit aūt vt inter Deum patrē & Deū filium tale aliquid ſuſpicemur, quia nec K filius hominis ſimul ex patre & ex matre procedit, ſed cum in matrem de patre procedit non tunc procedit & ex matre. Spūs aūt ſanctus non de patre procedit in filium, & de filio procedit ad ſanctificandā creaturā, ſed ſimul de vtroque procedit. Neq; enim poſſumus dicere quod non ſit vita ſpiritusſanctus, cum vita pater, vita ſit filius, ac per hoc ſicut pater cum habeat vitam in ſemetipſo, dedit & filio vitam habere in ſemetipſo, ſic ei dedit vitam procedere de illo, ſicut procedit & de ſeipſo.

CAPVT XVI.

Tract. 93. AVGVST. Merito promiſſo ſpiritusſancto quo in eis operante fierent teſtes eius ſubiunxit. {Hæc locutus ſum vobis vt non ſcandalizemini.} Cum enim charitas Dei diffunditur in cordibus veſtris per ſpiritumſanctum qui datus eſt nobis, ſit pax multa diligentibus legem Dei vt non ſit illis ſcandalum. {Abſque ſynagogis facient vos.}

Hom. 76. CHRY. Iam enim compo-

ſuerant

ſuerant, vt ſiquis confeſſus fuerit Chriſtum, extra ſynagogam fieret.

Tract. 93. AVG. Quid autem mali erat apoſtolis expelli de Iudaicis ſynagogis quaſi non fuerint inde exituri, etiam ſi eos nullus expelleret? Sed voluit denuntiare, quia Iudæi Chriſtum non fuerant recepturi, a quo iſti nō fuerant receſſuri. Nam quia non erat vllus alius apoſtolus Dei, illud ſemen Abrahæ, ſi cognoſcerent Chriſtum, non aliæ fierent eccleſiæ Chriſti, aliæ ſynagogæ Iudæorū. Qꝛ quia noluerunt, quid reſtabat niſi vt remanentes extra Chriſti ſynagogam facerent eos, qui non relinquerunt Chriſtum?

hæc locutus ſum vobis, vt cum venerit hora eorum, reminiſcamini, quia ego dixi vobis. Hæc autem vobis ab initio non dixi, quia vobiſcum eram. b Et nunc vado ad eum qui miſit me, & nemo ex vobis interrogat me, quo vadis? Sed quia hæc locutus ſum vobis, triſtitia impleuit cor veſtrum. Sed ego veritatem dico vobis, expedit vobis ut ego vadam. Si enim nō abiero, paraclytus nō veniet ad vos. Si autem abiero, mittam eum ad vos. Et cum venerit ille, arguet mundum de peccato, &

deinde cum hoc eis dixiſſet, adiecit: {Sed ve. ho. vt omnis qui interfi. vos, arbitret obſe. ſe pſta. Deo. Quæ verba ita ſubiecit tanq̄ ex hoc conſolaretur eos, qui de ſynagogis iudaicis pellerentur, an forte de ſynagogis illa ſeparatio ſic eos turbatura eſſet, vt mori vellent potius quàm in hac vita ſine Iudæorum congregationibus morari. Abſit vt ſic turbarentur, qui Dei, non hominum gloriam requirebant. Iſte itaque ſenſus eſt in his verbis, Extra ſynagogam facient vos, ſed nolite ſolitudinem formidare. Separatim quippe a congregationibus eorum, tam multos in nomine meo cōgregabitis, vt illi metuentes ne templum quod erat apud eos, & omnia legis veteris ſacramenta deſerant, ſic interficient vos vt Deo arbitrentur ſe præſtare obſequium, zelum Dei habentes, ſed non ſecundum ſcientiam. Hoc enim de Iudæis dictum debemus accipere, de quibus dixerat: extra ſynagogam facient vos. Nam teſtes, ideſt Martyres Chriſti, etiam ſi occiſi ſunt a gentibus, non tamen illi arbitrati ſunt Deo, ſed diis ſuis falſis obſequium ſe præſtare, C Iudæorum autem omnis qui occidit prædicatores Chriſti, Deo ſe putauit præſtare obſequium, credens ꝙ deſererent Deum Iſrael quicunque conuerterentur ad Chriſtum. Hinc ergo accendit, Deo ſe præſtare credentes occidebant eos.

Hom. 76. CHRY. Deinde conſolationem inducit dicēs: {Et hæc omnia fa. vo. quia non nou. pa. neque me. q. d. Sufficit vobis in conſolationem propter me & patrem hæc pati.

Tract. 93. AVG. Ne autem ignaros atque imparatos animos mala improuiſa, quāmuis cito tranſitura turbarent, hanc fuiſſe cauſam, vt hæc eis prænūtiaret, oſtēdit ſubdens: {Hæc lo. vo. vt cū ve. ho. eo. remini. quia dixi vo.} Hora eorū, hora tenebroſa, hora nocturna eſt. ſed nox Iudæorum ſeparauit a ſe Chriſtianorum lucem.

Hom. 77. CHRYSOST. Sed & propter aliam cauſam hæc prædixit, vt non dicerent quoniam nō præuidit futura, & hoc ſignificat cū dicit: {Remini. quia ego dixi vo. & vt non poſſent dicere: Quoniam blandiens nobis ea quæ ad D gratiam dicebat ſolum, cuius autem gratia hoc a principio non dixit, oſtendit dicēs, {hæc autem ab ini. vo. nō di. quia vobi. erā.} qa ſcilicet in cuſtodia mea eratis: & licitum erat interrogare, quando volebatis & ſuper me totum prælium vertebatur. Vnde ſuperfluum erat hoc a principio vobis dicere, non quia hæc tunc non noueram, propterea non dixi.

Tra. 94. AVGVST. Sed alii tres euangeliſtæ eum prædixiſſe iſta demonſtrant, antequàm ventum eſſet ad cęnam, qua peracta ſecūdum Ioānem iſta locutus eſt. An forte hinc iſta ſoluitur quæſtio, quia & illi eum narrant proximū fuiſſe paſſioni cum hoc diceret, non ergo ab initio quando cum illis erat. Sed Matthæus non ſolum iminente paſſione, verum etiam ab initio hæc denuntiata eſſe commemorat. Quid ſibi ergo vult ꝙ dicit: {Hæc autem ab initio non di.} niſi quia ea quæ hic dicit de ſpiritusſancto, ꝙ ſit venturus ad eos & teſtimonium perhibiturus quando mala paſſuri ſunt, hæc eis ab initio non dixit, quoniam cū E ipſis erat, & eius præſentia conſolabantur. Abſceſſurus autē, oportebat vt diceret illum eſſe venturum per quem charitate diffuſa in cordibus ſuis verbum Dei cum fiducia prędicarent.

Hom. 77. CHRY. Vel prædixit quidem, quoniam flagella patientur. Non autem ꝙ mors eorum reputaretur vt Dei cultura: qđ maxime poterat eos attonitos facere. Vel quia illic ea quę a gentibus debebant pati dixit: hic autem & quę Iudæis dicit.

Hom. eadē b ¶ CHRYSOST. Quia diſcipulos nondum perfectos triſtitia impugnabat, eos dominus increpando dirigit dicens: {Et nunc va. ad eum qui me miſit, & ne. ex vo. interro. me quo va.} Audientes enim quoniam interficiet vos, opinabitur ſe obſequiū pręſtare Deo, ita ceciderunt vt nihil ei loquerentur. Et ideo ſubditur: {Sed quia hæc lo. ſum vo. triſti. impl. cor ve.} Non parua autē & hæc mitigatio ſcire eos, quoniam ſciuerat dominus triſtitiæ eorum ſuperabundantiā, & propter deſertionem eius, & propter mala quæ didicerant ſe paſſuros, & neſciebant ſi poſſent viriliter ferre.

Tract. 94. AVG. Vel quia ſuperius interrogauerunt eum quo eſſet iturus: & reſponderat eis ſe iturum quo ipſi tunc venire non poſſent, A nunc ita ſe promittit iturum, vt nullus eorum quo vadat, interroget. Et hoc eſt quod dicit: {Et ne. ex vo. interro. me quo vadis? Euntem enim in cælum non verbis quæſierunt, ſed oculis deduxerūt: videbat autem dominus quid ſua verba in eorum cordibus agerēt, ſpiritualem quippe nondum interius habentes conſolationē quā ꝑ ſpiritumſanctū fuerant habituri, id quod exterius in Chriſto videbant, amittere metuebāt, & quia ſe amiſſuros eſſe illo vera denuntiante dubitare non poterant, contriſtabatur affectus. quia carnalis deſolabatur aſpectus. vnde ſequit: {Sed qa hæc lo. ſum B vo. triſti. imple. cor. ve.} Nouerat autē ille quid eis potius expediret: quia viſus interior ipſe eſt melior quo eos conſolaturus erat ſpiritusſanctus. vnde ſubdit: {Sed ego veritatē dico vo expe. vo. vt ego va.}

Hom. 77. CHRYSOST. q. d. Et ſi millies contriſtemini, oportet vos audire, quia me recedere vobis confert. Quid autem conferat oſtendit ſubdēs. {Si enim non abie. paracly. non ve. ad vos.}

Cap. 9. AVG. 1. de Trin. Hæc aūt non propter inęqualitatē verbi Dei & ſpiritusſancti: ſed tanq̄ impedimento eſſet pn̄tia filii hominis apud eos, quo min⁹ veniret ille q minor nō eēt: quia nō ſemetipſum exinaniuit ſicut fili⁹ formā ſerui accipiēs. Oportebat ergo vt auferret ab eorū oculis forma ſerui, quā intuentes hoc ſolum Chriſtū eſſe putabant, quod videbant. vnde ſequitur. {Si au. abie. mit. eum ad vos.}

Tra. 94. AVGVST. Numquid autem hic poſitus, eum non poterat mittere quem ſcimus ſuper eum baptizatum veniſſe, atque manſiſſe? immo vero a quo ſcimus eum nunq̄ ſeparabilem fuiſſe. C Quid eſt ergo: {Si nō abie. paracly. non ve. ad vos?} niſi non poteſtis capere ſpiritum q̄diu ſecundum carnem noſſe perſiſtitis Chriſtum? Chriſto autem diſcedente corporaliter, non ſolum ſpiritus ſanctus, ſed & pater & filius illis affuit ſpiritualiter.

Cap. 17. GREGO. 8. Mora. Ac ſi aperte diceret: Si ab intentionis veſtræ oculis corpus non ſubtraho, ad intellectū vos inuiſibilem per conſolatoriū ſpiritum non perduco.

Serm. 60. AVG. de Ver. do. Hanc autem habitudinem ſpiritusſanctus paraclytus attulit, vt ab oculis carnis forma ſerui remota, quam de virginis vtero accepit, in ipſa Dei forma in qua patri æqualis, etiam cum in carne dignatus eſt apparere permanſit, purgata mentis acie oſtenderetur.

Hom. 77. CHRY. Quid autem hic dicunt, qui non conuenientē de ſpiritusſancto habent opinionem? Numquid expedit dominatorem abire, & ſeruum accedere? Quæ autem ſit vtilitas aduenientis ſpiritus, oſtendit cum ſubditur. {Et cum ve. ille ar. mundum de pecca. de iuſtitia, & de iudicio.}

Tract. 95. AVG. Numquid autem Chriſtus non arguit mundum? D an forte quia Chriſtus in Iudæorū tantum gente locutus eſt, mundum non videtur arguiſſe? Spiritus autem ſanctus in diſcipulis eius toto orbe diffuſis, non unam gētem intelligitur arguiſſe, ſed mundum. Sed quis audeat dicere quòd per diſcipulos Chriſti arguat mundum ſpiritusſanctus, & non arguat Chriſtus, cum clamet Apoſtolus: An experimentum quæritis eius qui in me loquitur Chriſtus? Quos itaque arguit ſpiritusſanctus, vtique & Chriſtus. Sed dixit: Ille arguet mundum, quaſi dicat. Ille diffundet in cordibus veſtris charitatem: Sic enim timore depulſo, arguendi habebitis libertatem. Exponit deinde quid dixerit dicens: {De peccato quidem, quia nō crediderunt in me, hoc enim peccatum quaſi ſolum præ cæteris poſuit, quia hoc manente, cętera detinentur, & hoc diſcedente, cætera dimittuntur.

Ser. 61. AVGVST. de Verbis do. Sed multum intereſt, vtrum quiſque credat ipſum eſſe Chriſtum & vtrum credat in Chriſtum. nam ipſum eſſe Chriſtum & dęmones crediderunt: ille vero credit in Chriſtum, qui & E ſperat in Chriſtum & diligit Chriſtum.

Tract. eodē. AVGVST. ſuper Ioannem: Arguit ergo mundus de peccato, quia in Chriſtum nō credit, & arguit de iuſtitia eorum qui credunt: Ipſa quippe fidelium comparatio, infidelium eſt vituperatio, de iuſtitia vero, quia ad patrem vado. Et quoniam iſta vox infidelium eſſe conſueuit, quomodo credimus quod non videmus? Ideo credentium iuſtitiā ſic oportuit diffiniri. Quia ad patrem vado, & iam non videbitis me. Beati enim qui non vident & credunt. Nam & qui viderunt Chriſtum, non in eo laudata eſt fides eorum, quia credebant quod videbant, ideſt, filium hominis, ſed quia credebāt quod non videbant, ideſt, filium Dei. Cum vero & ipſa forma ſerui ſubtracta eorum eſſet aſpectibus, tunc ex omni parte impletum eſt: Iuſtus ex fide viuit. Erit itaq; noſtra iuſtitia de qua mundus arguitur, quoniam in me quem non videbitis, credetis. Et quando me videbitis, quoniam tunc ſicut ero videbitis me, non quòd ſum vobiſcum modo, ideſt non videbitis mortalem, ſed ſempiternum. Dicendo enim: {Iā non videbitis me,} uelut nunquàm eos de cetero viſuros Chriſtum prænuntiauit.

Serm. 61. AVGVST. de Ver. do. Vel aliter,

Illi

Illi non crediderunt,ipſe ad patrem vadit, illorum ergo peccatū, F ipſius autem iuſtitia. Quòd enim a patre ad nos venit,miſericordia eſt,iuſtitia vero ꝙ ad patrem vadit,ſecundum illud Apoſtoli: Propter quod & Deus exaltauit illum. Sed ſi ſolus vadit ad patrē quid nobis prodeſt? An ideo ſolus,quia Chriſtus vnus eſt cum omnibus membris ſuis, tamq̄ caput cum corpore ſuo? Arguitur ergo mundus de peccato in eis qui nō credunt in Chriſtum & de iuſtitia in eis qui non reſurgunt in membris Chriſti.Sequitur. {De iudicio autē quia princeps mundi

de iuſtitia, & de iudicio. De peccato quidem, quia non crediderunt in me. De iuſtitia vero, quia ad patrem vado, & iam nō videbitis me. De iudicio autē, quia princeps huius mundi iam iudicatus eſt,

huius iam iudi.eſt,} ideſt diabolus princeps iniquorum,qui corde G

Serm. 60.

non habitant, niſi in hoc mundo quem diligunt. Hoc autem ipſo quo foris miſſus eſt,iudicatus eſt,& de hoc iudicio mundus arguitur,quia fruſtra de diabolo quæritur, qui nō vult credere in Chriſtum quem iudicatum,ideſt foras miſſum & propter noſtram exercitationem forinſecus expugnare permiſſum non ſolum viri, ſed

Tract. 95.

etiam mulieres & pueri & puellæ martyres vicerunt. AVGV. ſuper Ioannem. Vel iudicatus eſt, quoniam iudicio ignis ęterni

Ioan. 12.

irreuocabiliter deſtinatus eſt. Et de hoc iudicio mundus arguitur, quoniam cum ſuo principe iudicatur quem ſuperbum, atque impium imitatur. Credant itaque homines in Chriſtum,ne arguantur de peccato infidelitatis ſuæ,quo peccata omnia detinent tranſeant in numerum fidelium,ne arguantur de iuſtitia eorum quòd iuſtificatos non imitantur. Caueant futurum iudicium, ne cum

Hom. 77.

mundi principe iudicentur,quem iudicatum imitantur. CHRY. Vel aliter. Arguet mundum de peccato, ideſt, omnem eorum excuſationem abſcindet, & oſtēdet eos ſine venia peccaſſe non credētes in me,,dum videbūt ſpirituſſancti donationem ineffabilem H

Quæſt. 89.

inuocato me fieri. AVG. de quæſt.no.& vete.teſta. Hoc etiam modo ſpirituſſanctus de peccato arguit mundum,quia in nomine ſaluatoris qui reprobatus eſt a mundo uirtutes operatus eſt. Saluator autem ſeruata iuſtitia, non trepidauit reuerti ad eum qui ſe miſerat,& per id ꝙ regreſſus eſt probauit ſe inde veniſſe.unde ſe-

Hom. 77.

quitur.{Et de Iuſtitia, quia ad patrem uado.} CHRY. ideſt, ire ad patrem erit argumentum, ꝙ irreprehenſibilem agebam uitam,ut nō poſſint adhuc dicere, quoniam hic homo peccator eſt, & non eſt ex Deo. Rurſus quoniā expugnauit aduerſarium,nequaquàm autem peccator exiſtens expugnaſſet, non poſſunt dicere quòd dæmonium habeo,& ꝙ ſeductor ſum. Quoniam autem condemnatus eſt propter me,ſcient ꝙ conculcabunt eum poſtea, et ꝙ reſurrectionē meam manifeſte ſcient, nō enim me ualuit de-

Quæſt. 89.

tinere. AVG. de quæſt.uete.et no.teſta. Videntes etiam dęmones animas de inferis ire ad cęlos, cognouerunt iudicatū eſſe principē huius mūdi,ut reus factus in cauſa ſaluatoris quę tenebat iure amitteret. Hęc quidē aſcēdente ſaluatore uiſa ſunt,ſed ſuperueniēte in diſcipulis ſpirituſancto, palā aperteq; manifeſtata ſunt.

c ¶ THEO. Quia ſupra dixerat dominus: {Expedit vobis vt ego vadam,} iam hoc amplificat dicens. Adhuc multa habeo vobis

Trac. 97.

dicere,ſed non poteſtis portare modo. AVGVST. Omnes hæretici audacias figmentorum ſuorum quas maxime exhorret ſenſus humanus,hac occaſione euangelicæ ſententiæ colorare conantur, quaſi hæc ipſa ſint quæ tunc diſcipuli portare non poterant, & ea docuerit ſpirituſſanctus,quæ palam docere atque prędicare ſpiritus erubeſcit immundus,ſed alia ſunt mala,quę portare non poteſt qualiſcumque pudor humanus & alia ſunt bona quæ portare non poteſt paruus ſenſus humanus. Iſta ſunt in corporibus

Trac. 95.

impudicis,illa remota ſunt a corporibus vniuerſis. Quis autē noſtrum audeat eorum ſe dicere iā capacē, quę illi capere non valebant,ac per hoc nec a me expetenda ſunt vt dicātur. Sed dicet aliquis,ſic multi poſſunt quod tunc non poterat Petrus,ſicut multi pn̄t martyrio coronari quod tunc non poterat Petrus,præſertim iam miſſo ſpiritusſancto,qui tunc nondum erat miſſus, Sed numquid ideo ſcimus quæ ſunt,quę dicere voluit? abſurdiſſime enim mihi videtur dici tunc non potuiſſe portare diſcipulos, quæ de altiſſimis rebus inuenimus in apoſtolicis literis, quæ poſtmodum ſcripta ſunt,nec ea dominum dixiſſe narratur. peruerſarum quidē ſectarum homines ferre nō poſſunt quod in ſcripturis ſanctis de fide catholica reperitur, ſicut nos ferre non poſſumus ſacrilegas

Ibidem

eorum vanitates: quid enim eſt ferre non poſſe, niſi æquo animo non habere? Quis autem fidelis vel etiam cathecuminus anteq̄ ſpiritumſanctum baptizatus accipiat non æquo animo legit,atq; audit,etiam ſi non intelligit ea quæ poſt aſcenſionem domini ſcri-

Trac. 98.

pta ſunt? Dicet autem aliquis: Nihil ne ſpirituales viri habent in doctrina quod carnalibus taceant, & ſpiritualibus eloquantur? Nulla quidem neceſſitas eſt, vt aliqua ſecreta doctrinę taceantur fidelibus paruulis,ſeorſum dicenda maioribus, ſed ſpirituales ſpiritualia carnalibus non omnino taceant propter catholicam fidē quæ omnibus prædicanda eſt,nec tamen ſic adiſſerant, vt volētes ea percipere ad intelligentiam, non capacibus facilius faſtidire faciant in veritate ſermonem,ꝙ in ſermone percipi veritatem. Non ergo in his domini verbis neſcio quæ ſecreta ſuſcepimus quæ ei dici a docente poſſint portari a diſcente nō poſſint. Sed ea ipſa ꝗ in doctrina religionis in quorumlibet hominum notitia dicimus, ſi uellet nobis Chriſtus dicere, ſicut ea dicit angelis ſuis, qui nā homines portare poſſent, etiam ſi

c Adhuc multa habeo vobis dicere, ſed non poteſtis portare modo. Cum autem venerit ille ſpiritus veritatis, docebit vos omnē veritatem. Non enim loquetur a ſemetipſo, ſed quæcūque audiet loquetur, & quæ fu-

G eſſent ſpiritales,quales adhuc apoſtoli non erant? Nam vtiq; quicquid de creatura ſciri poteſt, minus eſt ipſo creatore:& quis eum tacet,quis autem viuēs in hoc corpore poſſet omnem cognoſcere veritatem,cum dicat Apoſtolus: Ex parte ſcimus? Sed quia per ſpiritumſanctum fit,vt ad ipſam quoque plenitudinem veniam, de qua idem dicit Apoſtolus: Tunc autem facie ad faciem, Non quod eſt in hac tantū vita omninus nobis promiſit dicens. {Cum autem venerit ille ſpiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem,} vel deducet vos in omnē veritatem: quo verbo intelligimus eius nobis veritatem in vita alia reſeruari. Ipſe autem ſpirituſſanctus & nunc docet fideles,quanta quiſque poteſt capere ſpiritalia,& in eorum cordibus deſiderium maius accendit. DIDY.

Vltra med.

Vel hoc dicit ꝙ auditores verborum eius nōdum fuerant omnia conſecuti,quæ poſtea pro noie eius ſuſſerre poterant,ſed aliqua tradens eis,illa quæ maiora erant in poſterū diſtulit,quæ tunc nō poterant niſi primitus in capite noſtro magiſterium & forma crucis præiret. Adhuc etiam typo legis & umbræ & imaginibus ſeruientes non poterant veritatem cuius vmbram lex portabat inſpicere. Cum autem venerit ſpiritus veritatis,diriget vos in omnem veritatem ſua doctrina & inſtitutione,vos transferens a morte literæ ad ſpiritum viuificantem, in quo ſolo omnis ſcripturæ veritas poſita eſt. CHRY. Quia ergo dixerat: Nunc non po-

Hom. 77.

teſtis portare tunc autem poteritis. Et quoniam ſpirituſſanctus ducet vos in omnem veritatem, ne hoc audientes maiorem ſpiritumſanctum exiſtiment ſubiungit: Non enim loquetur a ſemetipſo,ſed quæcumque audiet loquetur. AVG. Simile eſt hoc ei

Tract. 99.

quod de ipſo dixit: Non poſſum a me ipſo facere quicq̄, ſed ſicut audio iudico,ſed illud ſecundum hominem poſſe accipi dicimus. Cum igitur ſpirituſſanctus nulla ſuſceptione cuiuſquam creaturę creatura ſit factus, quōmodo de illo hoc intelligendum eſt? Sic

Ibidem

itaque debemus accipere,vt intelligamus non eum a ſe ipſo. Nam I filius de patre natus eſt,& ſpirituſſanctus de patre procedit. Quid autem illic interſit inter procedere & naſci, & longum eſt diſſerere,& temerarium diffinire. Audire aūt illi ſcire eſt,ſcire vero eſſe. Quia ergo non eſt a ſemetipſo,ſed ab illo a quo pcedit,a quo illi eſt eſſentia,ab illo ſcia,ab illo igitur audiētia. Semper itaq; audit

Ibidem.

ſpirituſſanctus,qa ſemp ſcit.ab illo ergo audiuit,audit,& audiet, a quo eſt. DIDY. Ait ergo. Non loquetur a ſemetipſo, hoc eſt,

Vltra med.

non ſine me,& ſine meo & patris arbitrio, quia non ex ſe eſt, ſed ex patre & me eſt. Hoc enim ipſum ꝙ ſubſiſtit & loquitur,a patre & a me illi eſt. Ego veritatem loquor, ideſt, inſpiro quæ loquor, ſiquidem ſpiritus veritatis eſt. Dicere autem & loqui in trinitate, non ſecundum conſuetudinem noſtram accipiendum eſt,ſed iuxta formā incorporalium naturarum, & maxime trinitatis,quæ voluntatem ſuam inſerit cordibus credentium, & eorum qui audire eum ſunt digni. Loqui ergo patrem & audire filium eiuſdem naturæ in patre & filio conſenſuſque ſignificatio eſt. Spiritus vero ſanctus qui eſt ſpiritus veritatis,ſpiritusque ſapientiæ, nō poteſt filio loquente audire quæ neſcit,cum hoc ipſum ſit quod profert K a filio,ideſt procedens,veritas a veritate,conſolator manans a conſolatore.deus de deo ſpiritus veritatis procedens. Deniq; ne quis illum a patris & filii voluntate & ſocietate diſcerneret ſcriptum eſt. {Sed quæ audiet loquetur.} AVGV.8.de Trini. Non autem

Cap. 3.

hinc efficitur vt minor ſit ſpirituſſanctus,ſecundum hoc enim dictum eſt ꝙ de patre procedit. AVGVST. ſuper Ioan. Nec mo-

Tract. 99.

ueat ꝙ verbum futuri temporis poſitum eſt. Illa quippe audiētia ſempiterna eſt,quia eſt ſempiterna ſcientia. In eo aūt ꝙ ſempiternum eſt,ſine initio & ſine fine cuiuſlibet temporis verbum ponatur: quāuis enim natura illa immutabilis non recipiat fuit & erit,ſed tantum eſt, non tamen mendaciter dicimus fuit & eſt & erit:fuit,quia nunquam defuit:erit,quia nunquam deerit: eſt,qa ſemper eſt. DIDY. Per ſpiritum etiam veritatis futurorum

Vltra med.

ſanctis viris ſcientia certa conceditur. Vnde & prophetæ hoc eodem repleti ſpiritu prænuntiabant, & quaſi præſentia intuebant quæ erant deinceps ſecutura.vnde ſequitur. {Et quæ ven. ſunt annunciabit vobis.} BEDA. Conſtat qa multi ſpirituſſancti gratia repleti,

repleti,quæ ventura erant agnouerunt. Sed quidem multi variis A coruſcant virtutibus,nec tamen quæ ventura ſunt agnoſcunt, poteſt hic ſermo ſic accipi: Quæ ventura ſunt vobis annuntiabit, ideſt gaudia vobis cęleſtis patriæ ad memoriam reducet. Ventura vero apoſtolis nuntiauit, mala ſcilicet quæ pro confeſſione Chriſti erant paſſuri, & bona quæ pro eiſdē malis erant percepturi.

Hom. 77.

CHRYS. Eleuauit igitur per hoc eorum mentem cum ad nihil ita auidum ſit humanum genus vt ad ſciēdū futura, ab hac igitur eos eruit ſolicitudine, oſtendens quoniam futura eis pericula prædicet, vt non incidant non obſeruantes. Deinde oſtendens quoniam dixerit omnem veritatē, in quam ſpiritusſanctus adducet,ſubiungit.

tura ſunt annuntiabit vobis. Ille me clarificabit, q̄a de meo accipiet, & annunciabit vobis. Omnia quæcumq; habet pater, mea ſunt: propterea dixi, quia de meo accipiet,& annuntiabit vobis.

d Modicum & iam non videbitis me, & iterum modicum & videbitis me, quia vado ad patrem. Dixerunt ergo ex diſcipulis eius adinuicem: Quid eſt hoc quod dicit nobis, modicum & B

Tract. 100

{Ille me clarificabit. AVGV. Quia, ſcilicet diffundendo in credentium cordibus charitatem ſpiritualeſque faciendo, declarauit eis qualiter patri filius eſſet æqualis, quem ſecundum carnem prius tantummodo nouerant,& hominē ſicut homines cogitabant. Vel certe,quia per ipſam claritatem fiducia repleti & timore depulſo,annūtiauerunt hominibus Chriſtum,ac ſic fama eius diffuſa eſt toto orbe terrarum. Quod enim facturi erant in ſpiritusſancto, hoc eundem ſpiritum dixit eſſe fa-

Hom. eadē.

cturum. CHRYSOST. Et quia dominus dixerat, Magiſter veſter vnus eſt Chriſtus, vt & ſpirituſſanctus ſuſcipiat ab eis ſub-

De Spi. ſ.li.

iunxit. {Quia de meo acci.& annun.vobis,} DIDY. Accipere hic vt diuinæ naturę conueniant intelligendum eſt, quomodo.n. C filius dans non priuatur his quæ tribuit, neque cum damno ſuo impartitur aliis, ſic & ſpirituſſanctus non accipit quod ante non habuit. Si enim prius quod non habebat accepit, translato in aliū munere vacuus largitor effectus eſt. Sic igitur ſpiritumſanctum a filio accipere id quod ſuæ naturæ fuerat cognoſcendum eſt,& nō aliam dantem & accipientem, ſed vnam ſignificare ſubſtantiam. Siquidem & filius eadem a patre ſuſcipere dicitur, in quibus ipſe ſubſiſtit. Neque enim q̄d aliud eſt filius,exceptis his quæ ei dantur a patre,neque alia eſt ſpirituſſancti ſubſtantia præter id quod da-

Tract. eodē.

tur a filio. AVGVST. Non autem propterea ſicut quidā hæretici putauerunt,minor eſt filio ſpirituſſanctus, quia filius accipiat a patre,ſpirituſſanctus a filio,quaſi quibuſdam gradibus naturarum. Vnde ipſe quæſtionem ſoluens cur hoc dixerit explanat dicens. {Omnia quæ habet pater,mea ſunt,propterea dixi vobis,q̄a

De Spi. ſ. li.

de meo acci. & annutiabit vobis. DIDY.q.d. Licet a patre procedat ſpiritus veritatis, tñ quia omnia quæ habet pater mea ſunt, D & ipſe patris ſpiritus meus eſt,& de meo accipiet. Caue aūt ne cū iſta dicuntur, putes rem eſſe aliquam & poſſeſſionem quæ a patre habeatur ac a filio,verum quæ habet pater iuxta ſubſtantiā, ideſt, æternitatem,immutabilitatem,bonitatem,hæc eadem habet & filius. Procul hinc abſint Dialecticorum tēdiculæ,dicūt enim. Ergo & pater eſt filius. Si autem dixiſſet. {Omnia quęcumque habet deus, mea ſunt,haberet occaſionem impietatis conſurgendi, cum vero dixerit. Omnia quæ habet pater,mea ſunt, patris nomine ſe filium declarauit, paternitatem qui filius erat non vſurpauit, q̄uis & ipſe per adoptionis gratiam multorum ſanctorum ſit pa-

Ante med.

ter. HYLA. 8.de Trini. Non ergo in incerto dominus reliquit, vtrum ex patre an ex filio ſpiritus paraclytus eſſe putetur, a filio enim accepit ꝙ ab illio mittitur,& a patre procedit. Et interrogo, vtrum idipſum ſit a filio accipere quod a patre procedere? Certe idipſum atque vnum eſſe exiſtimabitur a filio accipere,quod ſi acciperet a patre, cum enim ait: Omnia quæcumque habet pater ſua eſſe, & idcirco dixiſſe de ſuo accipiendum eſſe, docet etiam a patre accipienda a ſe tamē accipi,quia omnia quæ patris ſunt,ſua ſunt. Non habet hæc vnitas diuerſitatem, nec differt a quo acceptum ſit quod datum a patre,datum referatur a filio.

Hom. 78.

d ¶ CHRY. Poſtq̄ dominus diſcipulos releuauit per ea quæ de ſpiritusancto promiſit,rurſus eorum oppreſſit ſenſum dicens. {Modicum & iam non videbitis me.} Hoc autem facit, vt aſſuefaciat eos per triſtium auditionem, bene ferre ſuam ſeparationem, eam enim quæ dolet animam & a triſtitia multa detinetur, nihil ita conſueuit quietare, vt quæ triſtitiam pariunt verba reuoluta continue. BEDA. Dicit enim. {Modicum & iam non videbitis me,} quia tent⁹ eſt nocte illa a Iudæis, & in mane crucifixus eſt,

Ho. eadem.

ſepultus ab humanis eſt ſecluſus obtutibus. CHRYS. Si vero quis diligenter ſcrutabitur hoc conſolationis eſt dicere. Quoniā ad patrem vado. Hoc enim eſt oſtendere ꝙ non perierit,ſed mors eius translatio ſit,& aliam conſolationem eis impoſuit cum adiecit: {Et iterum modicum & videbitis me.} oſtendens quoniam & redibit & in pauco erit ſeparatio & continua, quæ cum eis coexiſtentia. AVGVST. Hæc autem verba domini obſcura erāt Tract. 101.

diſcipulis,anteq̄ id quod dicit eſſe impletum. vnde ſequitur. {Dixerunt ergo ex diſcipulis eius adinuicem, quid eſt hoc quod dicit nobis: Modicum & non videbitis me, quia vado ad patrē.}

non uidebitis me, & iterum modicum & uidebitis me, & quia uado ad patrem? Dicebant ergo: Quid eſt hoc qđ dicit nobis modicum? Neſcimus quid loquitur. Cognouit autem Ieſus quia uolebāt eum interrogare, & dixit eis. De hoc quæritis inter uos quia dixi, modicum & B non uidebitis me.& iterū modicū & uidebitis me. Amen amen dico uobis, quia plorabitis & flebitis uos, mundus autem gau

CHRY. Hoc autē non intelligebant,aut propter triſtitiā quæ amouebat a mēte eorum ea quæ dicebant, aut propter immanifeſtationem eorū quæ dicebantur, idcirco videbatur eis duo contraria ponere non exiſtentia contraria. Si.n. videbimus te aiunt, Ho. eadem.

quomodo vadis? ſi vero vadis, qualiter te videbimus? propterea dicunt: Quid eſt hoc quod dicit nobis modicū, Neſcimus quid loquitur} AVG. Nam in præcedentibus, quia non dixerat. Tra. eodem.

Modicum,ſed dixerat. {Ad patrem uado, } aperte illis viſus eſt loqui. Nunc ergo quod illis tunc obſcurum fuit, & mox manifeſtū eſt, iam nobis vtique manifeſtum eſt. Poſt paululum enim paſſus eſt,& non viderunt eum,rurſus poſt paululum reſurrexit & viderunt eum, dicit autem. {Et iā nō videbitis me,} quia ſcilicet mortalem Chriſtum vlterius non viderent. ALCVI. Vel aliter. Modicum tempus eſt futurum,quo non uidebitis me, ideſt, illud triduum,quo in ſepulcro quieuit, & iterum eſt modicum futurum C tempus quo videbitis me, ideſt, illi 40. dies,in quibus eis ſæpius poſt paſſionem ſuam vſque ad tempus aſcenſionis ſuę apparuit,& ideo illo modico tempore videbitis me: Quia vado ad patrem, quia non ſemper in terra corporaliter ſum manſurus, ſed per humanitatem quā aſſumpſi aſcenſurus in cælum. Sequitur. {Cognouit autem Ieſus quia volebant eum interrogare,& dixit eis. De hoc quæritis inter uos,quia dixi vobis: Modicum & non videbitis me. Amen amen dico vobis, quia plorabitis & flebitis vos.} Ignorantiam ipſorum pius magiſter intelligens ſecundum illorū dubitationem reſpondit, quaſi expoſiturus quid eſſet quod dixit. Tract. eodē.

AVGVST. Quod ſic accipi poteſt,quia contriſtati ſunt diſcipuli de morte domini,& confeſtim de reſurrectione lætati. Mundus autem quo nomine ſignificati ſunt inimici a quibus Chriſtus occiſus eſt,tunc itaque lętati ſunt occiſo Chriſto, quando ſunt diſcipuli contriſtati. vnde ſequitur. {Mundus autem gaudebit, vos autem contriſtabimini,ſed triſtitia veſtra vertetur in gaudium,} D ALCVI. Sed & cunctis fidelibus conuenit hic ſermo domini, qui ꝑ lachrymas præſſuraſque præſentes ad gaudia ęterna contēdunt. Flentibus autem iuſtis,mundus gaudet, quia in pręſenti delectantur,alterius vitę nulla gaudia ſperantes. CHRY. Dein- Ho. eadem.

de oſtendens quoniam triſtitia parit gaudium, & quoniam triſtitia breuis. Lætitia vero infinita eſt, ad exemplum venit mundanū dicens. {Mulier cum parit triſtitiam habet, quia venit hora eius. Cum autem peperit puerū,iam nō meminit præſſuræ ꝑꝑ gaudiū, quia natus eſt homo in mundum. AVG. Iſta ſimilitudo ad in- Tra. eodem

telligendum non videtur eſſe difficilis, quoniam comparatio eius promptu eſt,eodem ipſo exponente cur dicta ſit. Nam ſequitur. {Et uos igitur nunc quidem triſtitiam habetis.} Iterum autem videbo vos,& gaudebit cor veſtrum. Parturitio quippe triſtitiæ,partus autem gaudio comparatur, quod tunc magis eſſe conſueuit quando non puella,ſed puer naſcitur, quod vero ſubdit: {Et gaudium veſtrum nemo tollet a vobis,quia gaudium ipſorum ipſe Ieſus eſt,} ſignificat quod ait Apoſtolus. Chriſtus reſurgens ex mor- E tuis iam non moritur. CHRY. Significat etiam prędicto exē- Ho. eadem.

plo quoniam ſoluit ipſe mortis præſſuras,& nouum hominem regenerans eſſe fecit,& non dixit quoniam nō erit ei tribulatio, ſed neque meminit eius,tantum eſt quod ſuccedit gaudium,ita erit & ſanctis. Et non dixit. Quoniam natus eſt puer,ſed quoniā homo, occulte ſuam reſurrectionem inſinuans. AVGVST. Vel de Tra. eodem.

futuris viſione & gaudio, quæ ſuperius dicta ſunt melius exiſtimo intelligi: Modicum & iam non videbitis me. Modicum enim eſt hoc totum ſpatium,quo pręſens peruolat ſeculum,ideo namque addidit. Quia vado ad patrem,quia ad ſuperiorem ſententiā referendum,vbi ait: Modicum & iam non videbitis me. Non ad poſteriorem, vbi ait, Modicum & videbitis me. Eundo quippe ad patrem,facturus erat ut eum non viderent. illis ergo ait. {Modicum & iam non videbitis me.} Qui eum tunc corporaliter videbant,quia iturus erat ad patrē,& eum deinceps mortales viſuri

non